

Social- och omsorgsförvaltningen
Utbildningsförvaltningen

2023-11-15

Dnr SON 2021-1286
Dnr BOU 2021-896
Dnr BIN 2021-695
Dnr KS 2021-845

Social- och omsorgsnämnden
Barn- och ungdomsnämnden
Bildningsnämnden

Motion (V) - Bekämpa prostitutionen i Linköpings kommun, svar

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till bildningsnämndens beslut

1. Utbildningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens samt Utbildningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första förslag besvaras med hänvisning till kommunens samarbete med Novahuset och skolans ansvar för att eleverna återkommande får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer.
2. Motionens andra förslag avslås med hänvisning till det uppdrag som den Nationella samordningen mot prostitution och människohandel vid Jämställdhetsmyndigheten har att utvärdera mottagningar.
3. Motionens tredje förslag besvaras med hänvisning till den kunskapsspridning som sker via Novahuset och den särskilda regionkoordinatör inom området prostitution och människohandel.
4. Motionens fjärde förslag besvaras med hänvisning till den kartläggning som kommer att göras inom ramen för den nya lag om kommunalt brottsförebyggande arbete som trädde i kraft den 1 juli 2023.

Ärende

Björn Alling (V) och de tidigare ledamöterna i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet Jessica Eek, Eva Lindblad och Agneta Eriksson föreslår i en motion daterad 2021-10-22 att:

- Kommunens skolor samt berörda förvaltningar och bolag mer systematiskt arbetar med attityder gentemot sexköp, i syfte att minska efterfrågan på köp av sexuella tjänster.
- Linköpings kommun utreder förutsättningar för att starta och driva MIKA-respektive KAST-mottagningar i enlighet med motionens intentioner.
- Anställda inom kommunens förvaltningar, som i sitt yrke kommer i kontakt med unga eller vuxna som kan ha erfarenhet av sex mot ersättning, erbjuds utbildning inom området.
- Linköpings kommun genomför en återkommande kartläggning av förekomsten av sex mot ersättning och dithörande människohandel. Resultatet av kartläggningen ska redovisas till kommunfullmäktige.

Motionen tar upp individuella och samhällseliga konsekvenser av prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt att många av dem som döms för sexköp är unga. Motionärerna föreslår åtgärder för att minska efterfrågan genom attitydpåverkan och genom stödinsatser till sexköpare, samt åtgärder för att identifiera förekomsten av prostitution på individ- och kommunnivå och åtgärder för att stötta individer utsatta för prostitution.

Social- och omsorgsförvaltningen har utarbetat förslag till svar på motionens fyra punkter. Social- och omsorgsnämnden, barn- och ungdomsnämnden samt bildningsnämnden föreslås tillstyrka motionssvaren.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (V) - Bekämpa prostitutionen i Linköpings kommun, svar, 2023-11-15

Bilaga - Motionen

Bakgrund

Sverige har sedan 2017 en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (SKR 2016/17:10). Den inkluderar frågor om prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Strategin betonar förebyggande och proaktiva insatser, samordning mellan olika aktörer, kunskap om fungerande arbetssätt, kunskap om effekter av insatser, om utbredning och kostnader över tid. Alla samhällssektorer, inklusive yrkesverksamma i den kommunala verksamheten, behöver vara uppmärksamma, ställa frågor och anmäla brott för att stötta och skydda utsatta och för att sätta stopp för fortsatta övergrepp och exploatering.

För att ge kunskap om fungerande arbetssätt har Socialstyrelsen, Länsstyrelsen i Östergötland, Migrationsverket och Jämställdhetsmyndigheten tagit fram webbutbildningar som riktar sig till yrkesverksamma inom kommun, myndighet och frivilligorganisationer. Det finns även andra kunskapsstöd som exempelvis Manual vid misstanke om människohandel som ursprungligen tagits fram av Länsstyrelsen i Stockholm och som ger stöd och praktisk vägledning till yrkesverksamma. Kommuner, myndigheter och frivilligorganisationer som har behov av råd och vägledning i ärenden gällande människohandel kan också kontakta Jämställdhetsmyndighetens nationella stödtelefon. Myndigheten leder även ett nationellt metodstödsteam där bland annat länsstyrelserna ingår och som syftar till att utveckla och effektivisera samverkan i arbetet mot prostitution, exploatering och människohandel.

Som stöd till Jämställdhetsmyndighetens nationella uppdrag som rör prostitution och människohandel finns också särskilda regionkoordinatorer runt om i Sverige som delfinansieras av länsstyrelserna och som ska bidra i det regionala uppdraget mot prostitution och människohandel. Regionkoordinatören erbjuder bland annat praktisk konsultation och vägledning om människohandel och prostitution till myndigheter, verksamheter och aktörer inom civilsamhället. Regionkoordinatorns uppgift är också att arbeta med kunskapsspridning inom området genom utbildningsinsatser, föreläsningar och konsultation till enskilda arbetsgrupper. Uppdraget består även i andra uppgifter såsom deltagande i polisens arbete med tillslag samt stödande insatser till utsatta. Yrkesverksamma inom Linköpings kommun kan genom regionkoordinatören på olika sätt få stöd och vägledning i frågor rörande människohandel och prostitution.

Som en del i arbetet med kunskapsspridning deltar regionkoordinatören bland annat i den informationskampanj mot köp av sexuella tjänster som Länsstyrelsen Östergötland samordnar. Avsändare av kampanjen är Länsstyrelsen Östergötland, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Polismyndigheten i Polisregion Öst och Novahuset – föreningen mot sexuellt våld. Syftet med informationskampanjen är att

motverka efterfrågan på köp av sexuella tjänster och öka medvetenheten om prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

På regional nivå pågår också en förstudie om en integrerad mottagning i samverkan för våldsutsatta och våldsutövare initierad i samarbete med Region Östergötland. Denna omfattar i dagsläget inte prostitution och människohandel. Genom etablering av särskilda mottagningar såsom KAST (för köpare av sexuella tjänster) respektive MIKA (för personer som har erfarenhet av sex mot ersättning, att skada sig med sex och/eller varit utsatt för människohandel för sexuella ändamål) kan samtal, stöd och praktisk hjälp erbjudas till berörda målgrupper som ofta har komplexa behov av stöd.

I en undersökning av vilka psykosociala insatser som erbjuds personer som köper sex konstaterar Forskningsbaserat utvecklingsarbete i Göteborgs-regionen (FoU i Väst) att det finns mycket begränsad forskning på området. Det saknas både systematiska uppföljningar av verksamheter och utvärdering av behandlingens resultat.

Jämställdhetsmyndigheten har ansvaret för att på nationell nivå samordna arbetet mot människohandel för alla ändamål, utveckla samverkan mellan myndigheter och andra aktörer, samt bistå myndigheterna med metodstöd och kompetensutveckling. Inom ramen för ett regeringsuppdrag kommer den Nationella samordningen mot prostitution och människohandel vid Jämställdhetsmyndigheten att genomföra en utvärdering av behandlingsmetoder på KAST-mottagningar i Sverige. En tidigare begränsad studie har genomförts av KAST-mottagningen i Göteborg där slutsatsen av studien pekar på positiva resultat av de behandlingsmetoder som används. Studien var dock för begränsad för att kunna säkerställa resultatet.

På kommunal nivå har Linköpings kommun ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Novahuset i syfte att bidra till ökad kunskap bland elever, personal och vårdnadshavare inom skolan kring frågor om sex, samtycke, internet, sexuellt våld och kränkningar. Novahuset erbjuder stöd till skolor i form av workshops och föreläsningar med elever, vårdnadshavare och personal kring frågor som rör kroppen, porr, sex, internet och lagstiftning. IOP:n syftar även till att öka medvetenheten och kunskapen om sexuellt våld hos yrkesverksamma inom bland annat socialtjänsten. Utbildningar hålls på teman som exempelvis sex mot ersättning, sexuellt självskadebeteende och riskbeteende. Novahuset erbjuder även stödsamtal till personer utsatta för någon form av sexuella övergrepp eller deras anhöriga.

Utöver samarbetet med Novahuset har Linköpings kommun även samverkan genom IOP:er med andra ideella organisationer som bidrar med kunskap inom området Mäns våld mot kvinnor såsom Kvinnojouren Beata och Tjejjouren Ellinor samt Brottsofferjouren i Linköping.

Linköpings kommun har med utgångspunkt från bland annat den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor tagit fram handlingsplanen Hot och våld i nära relationer & hedersrelaterat våld och förtryck. Handlingsplanen berör inte explicit prostitution och människohandel för sexuella ändamål, men många åtgärder och aktiviteter skulle kunna ha effekt även på dessa områden. Kommunövergripande uppföljning av handlingsplanens åtgärder och aktiviteter genomförs under våren 2023. Genom uppföljningen kan behov av ytterligare insatser inom till exempel attitydpåverkan och kompetensutveckling komma att synliggöras.

Enligt läroplanerna på grundskole- och gymnasienivå ansvarar skolan för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. I och med läroplansändringarna som trädde i kraft den 1 juli 2022 har området sex och samlevnad bytt namn till sexualitet, samtycke och relationer.

Från och med den 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft – Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I enlighet med den föreslagna lagstiftningen åläggs kommuner att ta fram en lägesbild över brottsligheten. Lägesbilden ska innehålla en kartläggning av brottsligheten och dess omfattning och konsekvenser. I arbetet med lägesbilden för Linköpings kommun kommer kommunen behöva hjälp från andra parter såsom Polismyndigheten. Prostitution skulle kunna vara ett av de områden som kartläggs inom ramen för arbetet med lägesbilden, men exakt vilka områden som kommer att omfattas är ännu inte fastställda. Kommunen skulle även kunna bidra med information vad gäller människohandel, men det är däremot en polisiär uppgift att undersöka huruvida prostitutionen är kopplad till människohandel eftersom det innefattar rörelser över kommun- och nationsgränser.

Parallellt till detta pågår också arbete inom Linköpings kommun med att ta fram ett program för trygghets- och brottsförebyggande arbete. I programmets målområde om organiserad brottslighet innefattas prostitution. Till programmet kommer det också finnas handlingsplaner gällande organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism samt trygghet i det offentliga.

Kopplat till programmet och handlingsplanerna kommer det även tas fram en kommunövergripande åtgärdsplan där kommunens brottsförebyggande åtgärder ska beskrivas. Beslut om programmet, handlingsplaner och

åtgärdsplan förväntas fattas under hösten 2023. På vilket sätt området prostitution kommer att omfattas av dessa styrdokument är inte klart i nuläget.

Vid beredning av ärendet har samverkan skett med Länsstyrelsen Östergötland och Jämställdhetsmyndigheten (genom regionkoordinatören för prostitution och människohandel), Polismyndigheten och Novahuset.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna beslut bedöms inte ha någon påverkan på social- och omsorgsnämndens budget i utredningsskedet. Vid ett eventuellt genomförande behöver de ekonomiska konsekvenserna beaktas.

Kommunala mål

*Ökad trygghet, säkerhet och minskad segregation
Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv och fler i jobb
Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum
Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen*
[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Förslagen syftar till att öka utsattas rättigheter och möjligheter till stöd i en tydligt könsspecifik utsatthet då majoriteten offer för prostitution och människohandel med sexuella ändamål är kvinnor och flickor. Förslagen kan därför antas ha en inverkan på kommunens uppfyllande av det nationella jämställdhetspolitiska delmålet "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra". Någon mer omfattande jämställdhetsanalys har inte prioriterats i detta ärende.

Samråd

Vid beredning av ärendet har samråd skett med Kultur- och fritidsförvaltningen, Säkerhetsenheten vid Kommunledningsförvaltningen samt Leanlink Råd och Stöd som tillstyrker förslaget till beslut.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information eller förhandling enligt MBL är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Susanna Lundstedt

Utbildningsförvaltningen

Robert Bredberg

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionärerna